

STORTINGET

Representantforslag 236 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Himanshu Gulati,
Hanne Dyveke Søttar, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland

Dokument 8:236 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Himanshu Gulati, Hanne Dyveke Søttar, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland om globale og nasjonale tiltak for renere hav og håndtering av plast

Til Stortinget

Bakgrunn

Hvert år havner mellom åtte og tolv millioner tonn plast i havet. Det tilsvarer over 15 tonn hvert eneste minutt. Det er en trussel både mot dyreliv som lever i havet, men også mot mennesker. Plastforsøplingen er økende, og plast på avveie er vår tids største miljøutfordring. Forslagsstillerne er bekymret for miljøproblemer forårsaket av plastforsøpling og dens innvirkning på fisk, fugl, sjøpattedyr og økosystemet generelt. Plast omdannes etter hvert til mikroplast og nanoplast.

Informasjonen en har om kilder til marin forsøpling i Norge, kommer i hovedsak fra frivillig strandrydding. Det er særlig avfall fra fiskeri- og havbruk, samt forbrukerrelatert avfall en finner i naturen. Dette er derfor viktige produktkategorier å sikre kontroll over. Kunnskapsnivået om forsøpling er generelt likevel svært mangelfullt, og det finnes for eksempel veldig lite data om forsøplingen av havbunnen i havet og langs kysten. På verdensbasis er det antatt at opptil 94 prosent av plast som havner i havet, synker ned på havbunnen.

Det er mange gode initiativ for strandrydding, og frivillige gjør en formidabel innsats. Gjennom appen «rydde» gjør man det mulig å koordinere den frivillige innsatsen på en lav terskel. Strandrydding engasjerer

hele det norske folk, er holdningsskapende og øker terskelen for selv å forsøple. En undersøkelse utført av kompetansebedriften SALT har konkludert med at det nytter å rydde, men at kun én prosent av kystlinjen i Norge ryddes årlig.

Men det er utfordrende å få en helhetlig og samlet ansvarsfordeling mellom aktørene. God planlegging og god tilrettelegging krever mindre innsats i ettertid. Statsforvalteren har fått ansvar for å koordinere arbeidet, men det er ikke spesifisert hvordan. Kommuner og renovasjonsselskaper bør ha et definert ansvar og en aktiv rolle. Forslagsstillerne mener at man trenger bedre samarbeid mellom aktørene og ber regjeringen spesifisere statsforvalterens koordinerende rolle.

Selv om man får gode systemer for rydding og avfallshåndtering her i landet, så er Norge avhengig av at andre land heller ikke forsøpler og bidrar til avfall i havet. Derfor er det viktig at det utarbeides forpliktende internasjonale avtaler som hindrer plastforsøpling. Forslagsstillerne mener også det er naturlig å bruke større deler av eksisterende bistandsmidler på å bekjempe problemet og mener regjeringen må ta en mer aktiv rolle overfor mottakere av bistandsmidler hvor en formidler klare krav og forventninger til landene som mottar bistand.

Forslagsstillerne mener også at straffene for organisert marin forsøpling, som for eksempel dumping av avfall fra skip, må skjerpes, og mener regjeringen bør vurdere en karantenetid for utenlandske skip som forsøpler langs norskekysten og innføre strengere sanksjoner.

Forslagsstillerne ønsker å iverksette en rekke nasjonale og globale tiltak for å stoppe plastforsøpling. Det trengs både globale avtaler, nasjonale tiltak og lokalt engasjement for å redusere og stoppe plastforsøplingen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen spesifisere statsforvalterens ansvar og koordinerende oppgave i arbeidet mot marin forsøpling.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide en helhetlig strategi og handlingsplan mot marin forsøpling.
3. Stortinget ber regjeringen gi faglig støtte og veiledning til kommunene som utarbeider egne plast-handlingsplaner mot marin forsøpling.
4. Stortinget ber regjeringen utrede en incentivordning for at flere frivillige, inkludert lag- og organisasjoner, vil bidra til rydding av plast.
5. Stortinget ber regjeringen skjerpe straffen mot dumping av avfall fra skip langs norskekysten.
6. Stortinget ber regjeringen arbeide for en forpliktende global avtale mot plastforsøpling i havet.
7. Stortinget ber regjeringen prioritere at en større andel av eksisterende bistandsmidler går til konkrete tiltak rettet mot marin forsøpling.

8. april 2021

Helge André Njåstad

Himanshu Gulati

Hanne Dyveke Søttar

Terje Halleland

Gisle Meininger Saudland